

Biblioteksplan för Lysekils kommun

Dnr: UBN 15-92-889, LKS 2015-312

Antagen av utbildningsnämnden 2015-12-16

Antagen av kommunfullmäktige 2016-02-25

Bakgrund och syfte

Alla kommuner och landsting skall enligt lag (2013:801, 17 §) ha en biblioteksplan.

Biblioteksplanen är ett dokument som beskriver hur kommunen skall uppfylla målen för biblioteksverksamheten i Lysekils kommun. Planen skall också tydliggöra syftet med och behovet av bibliotekens roll i ett demokratiskt samhälle.

Föreliggande biblioteksplan gäller för perioden 2015-2018 och skall därefter revideras under varje mandatperiod.

Uppdrag och övergripande mål

Biblioteken skall i enlighet med bibliotekslagen (2013:801) arbeta för att främja och tillmötesgå kommuninnevånarnas behov av biblioteksservice. Biblioteksverksamheten skall finnas tillgänglig för alla.

Styrdokument

Lysekils kommuns biblioteksplan styrs och regleras av en rad olika lagar, riktlinjer och förordnanden. Till dessa hör:

- # Bibliotekslagen (2013:801)
- # Regional biblioteksplan
- # Lokala riktlinjer och planer
- # Skollagen (2010:800)
- # Barnkonventionen
- # UNESCOs folkbiblioteksmanifest
- # UNESCOs skolbiblioteksmanifest

Verksamhet

Biblioteken ger tillgång och främjar lust till litteratur, kultur, bildning och kunskap.

Biblioteken erbjuder ett brett urval av media, t ex böcker, dagstidningar, tidskrifter, ljudböcker, e-böcker, filmer, tillgång till databaser och internet osv.

Lysekils kommuns biblioteksverksamhet utgörs av ett huvudbibliotek i Lysekil och två filialbibliotek; ett i Brastad och ett i Grundsund på Skaftö.

Personalen inom biblioteksverksamheten utgörs av fyra bibliotekarier och fem biblioteksassistenter, vilka tillsammans gör 7,6 årsverken. En bibliotekschefstjänst på 0,2 årsverken delas med tjänsten som kultursekreterare.

80 212 utlån av olika biblioteksmedier gjordes år 2014, medan antalet besök på huvudbiblioteket var ca 67 500 samma år.

Biblioteksverksamheten fokuserar på att särskilt arbeta gentemot ett antal prioriterade grupper, företrädesvis barn och unga, äldre, personer med olika typer av funktionsnedsättningar, nationella minoriteter samt personer med annat modersmål än svenska.

En stor verksamhet rör tillgängligheten, bl a genom bibliotekens Boken kommer-verksamhet. Mycket resurser läggs även på utlån/fjärrlån främst till studenter i eftergymnasiala utbildningar.

Tillfälliga besökare/turister/delårsboende står för en stor andel av utlån och besök framförallt sommartid.

Det lokala perspektivet är viktigt. Här utgör Bohusrummet på huvudbiblioteket en viktig funktion med sin lokallistoriska litteratur. Likaså är släktforskningen och samarbetet med släktforskningssällskapet Strömstierna av stor betydelse för biblioteket.

Biblioteken erbjuder olika former av program, t ex författarbesök, cirklar och kurser, föreläsningar, musikprogram, barnteatrar, utställningar m.m.

Visionen för biblioteken är att ha en verksamhetsplan att arbeta utifrån.

Mötesplatsen

Biblioteken är en demokratisk mötesplats där alla är välkomna. Utöver detta tillgängliggör biblioteken kultur, information och verkar för ett demokratiskt samhälle.

Biblioteken skall tillmötesgå alla besökare utifrån deras behov och förutsättningar. Vidare skall biblioteken vara centralt belägna på sina respektive orter i ändamålsenliga och välkomnande lokaler.

Omvärldsanalys

Styrkor:

Biblioteken har en stark förankring i kommunen med en mycket uppskattad samhällsservice samtidigt som de utgör demokratiska rum. Biblioteken besitter en unik resurs i sin professionalism där kunskapen om kunskapsinhämtandet är centralt, samtidigt som att biblioteken utgör en plats för lustfyllt lärande som bidrar till personlig utveckling och bildning.

Svagheter:

Det är viktigt att biblioteken framhåller sin verksamhet bättre för att nå nya grupper av låntagare och besökare, samtidigt som man bibehåller verksamheten för de grupper som redan använder biblioteken.

Möjligheter:

Ett mer polariserat samhälle kan öka behoven av bibliotekens verksamhet, vilket samtidigt ställer krav på ökade resurser.

Hot:

Vikande besöks- och utlåningssiffror är en indikation på att bibliotekens roll minskar eller förändras.

Den demografiska utvecklingen med både en minskande och allt äldre befolkning gör att antalet låntagare riskerar att bli färre. I detta sammanhang är digitaliseringen både ett hot, men också en möjlighet för biblioteken.

Minskade resurser är ett hot mot biblioteksverksamheten, sett till både kvalitet och möjligheten att erbjuda ett fullgott utbud.

Skolbibliotek

Enligt 2 kap. 36 § skollagen (2010:800) skall eleverna i grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan m.fl. ha tillgång till skolbibliotek.

Idag har Lysekils kommun en skolbibliotekarie på 40 % som verkar på Campus Väst bibliotek, vars chef är kommunens bibliotekschef. Campus Väst bibliotek har samma bibliotekssystem som folkbiblioteken men utan gemensamt mediebestånd. Övriga skolbibliotek bemannas av lärare eller annan personal och skolornas mediebestånd ingår inte i ovannämnda bibliotekssystem.

Folkbibliotekens två filialer i Brastad och Grundsund är belägna i respektive skolor, men är inte integrerade skolbibliotek. Skolorna har egna skolbibliotek utan skolbibliotekarier.

Om samarbetet mellan folk- och skolbibliotek skall utvecklas måste rollerna och resursfördelningen mellan verksamheterna tydliggöras.

Lässtimulans och språkutveckling

Biblioteken spelar en stor roll som lässtimulerande och språkutvecklande aktör gentemot många grupper i samhället.

Biblioteken innehar ett stort bestånd av lättläst och storstilslitteratur samt tal- och ljudböcker. Utöver att tillhandahålla medierna utför bibliotekens personal regelbundet bokprat på biblioteken och i skolor, arrangerar sagostunder och högläsningssprojekt för yngre barn samt anordnar författarbesök och föredrag.

Biblioteken arrangerar dessutom språkcaféer framförallt riktat till personer med annat modersmål än svenska. Till andra lässtimulerande aktiviteter hör att anordna bokcirklar, bokprat och bokcaféer för föreningar och allmänhet samt studiebesök för SFI m.m.

Det livslånga lärandet

Samspelet mellan personal och låntagare skapar en delaktighet hos låntagarna, vilket stärker och bibehåller lusten att läsa och lära. Den sociala verksamheten är viktig eftersom det livslånga lärandet fortsätter högre upp i åldrarna. Delaktigheten är oberoende av möjligheten att fysiskt ta sig till biblioteken, oavsett t ex ålder eller funktionsnedsättning.

Biblioteken är en viktig resurs för studenter i eftergymnasiala studier.

Den digitala delaktigheten möjliggörs bl a genom IT-caféer, individuell vägledning och kurser.

Medie- och informationsförsörjning

Bibliotekens medie- och informationsförsörjning görs genom professionella urval där kvalitetsbegreppet är centralt. Vidare skall utbudet kännetecknas av en stor bredd och urvalet skall främja fri åsiktsbildning där demokratiaspekten står i fokus.

Biblioteken skall även erbjuda bra och utförliga databaser samt tillgång till avgiftsfritt internet.

Visionen för biblioteken är att ha en medieplan att arbeta utifrån.

Tillgänglighet och bemötande

Samtliga kommuninnevånare skall ha fri tillgång till biblioteken. Biblioteken skall vara geografiskt placerade så att de är tillgängliga inom överkomligt avstånd för kommunens alla invånare.

Biblioteken skall sträva efter att vara tillgänglighetsanpassade och utformade så att alla kan ta del av bibliotekens verksamheter.

Vad gäller de grupper som inte själva kan ta sig till ett bibliotek skall särskilda tjänster kunna erbjudas, som t ex Boken kommer-verksamheten m.m.

Alla besökare skall kunna förvänta sig ett vänligt och professionellt bemötande från personalen.

Biblioteken skall ligga i framkant med modern teknik när det gäller IT för att möta de digitala behoven och ge en god samhällsservice.

Uppsökande verksamhet

Särskild vikt skall läggas vid service till låntagare med särskilda behov och de som av olika skäl inte kan komma till biblioteken.

Den uppsökande sociala biblioteksverksamheten skall ta hänsyn till befolkningsstrukturen. Låntagare som inte själva kan besöka biblioteken skall erbjudas litteraturförmedling till sina hem i form av Boken kommer-verksamhet.

Den personliga kontakten med dessa låntagare är mycket viktig. Verksamheten är resurskrävande jämfört med annan biblioteksverksamhet men fyller en stor funktion för de enskilda låntagarna.

Den uppsökande verksamheten är beroende av moderna IT-lösningar i takt med att behoven ökar.

Arrangemang

Genom olika typer av arrangemangsverksamhet skall biblioteket tillgängliggöra kultur och information.

Bland annat ska biblioteket erbjuda tillfällen för allmänheten att möta författare och föreläsare inom olika ämnen.

Arrangemangen skall erbjuda kommuninvånare och andra besökare ett brett utbud och möjliggöra att kunna ta del av olika kulturella yttringar.

Arrangemangen ska även fungera som mötesplats, där människor med olika bakgrund kan mötas och lära av varandra.

Samverkan

Biblioteken samverkar idag med hela det allmänna biblioteksväsendet, regionens olika bibliotekssamarbeten, studieförbund, föreningar, enskilda samt med kommunens egna verksamheter såsom skolor, allmänkultur m.m.

Intentionen är att samverkan med olika aktörer skall fördjupas och utvecklas till ömsesidigt gagn. Samtidigt skall möjligheten till ökad samverkan med befintliga och nya samarbetspartners finnas.

Personal

Bibliotekens personal är dess viktigaste resurs. Biblioteken skall vara bemannade av personal med adekvat kunskap och utbildning.

Personalen skall fortlöpande få ta del av relevanta vidareutbildningar och andra fortbildningar. Vidare skall personalen ha tillräckliga resurser för att kunna upprätthålla en god kvalitet i biblioteksverksamheten.

Uppföljning och utvärdering

Biblioteksplanen skall verka som en utgångspunkt för bibliotekens praktiska arbete, vilket årligen kommer att formuleras i en konkret verksamhetsplan som kommer att följas upp och utvärderas.

Biblioteksplanen gäller för perioden 2015-2018 och skall därefter revideras under varje mandatperiod.

Vision

Ett flertal aspekter i visionen för den framtida biblioteksverksamheten i Lysekils kommun kan definieras. En är att biblioteken regelbundet skall arbeta efter en verksamhets- respektive medieplan.

Andra aspekter är att verka för att nå nya grupper av låntagare, samtidigt som man behåller de gamla. En annan aspekt är att kunna utveckla kärnverksamheterna samtidigt som man är lyhörd för samhällsliga förändringar.

Vidare vill vi utveckla den mångspråkiga biblioteksverksamheten, bl a eftersom det regionala stödet till depositioner på utländska språk kommer att upphöra.

Befintliga lokaler måste utvecklas, tillgängliggöras och effektiviseras, liksom arbetet med att vidareutveckla det systematiska brandskyddsarbetet –SBA.

Filialerna spelar en stor roll som lokala kulturförmedlare på sina respektive orter och står dessutom för en fjärdedel av alla utlån. Genom att utveckla filialernas verksamheter bidrar biblioteken till att hålla hela kommunen levande.

Vi vill öka förmedlingen kring informationsteknikens möjligheter för ökad delaktighet i samhället, liksom öka möjligheten för allmänheten att ta del av olika kulturyttringar via digital teknik. Samtidigt vill vi öka den digitala tillgängligheten i bibliotekens fysiska lokaler.

Utbildningsförvaltningen

Rickard Wennerberg
Bibliotekschef/Kultursekreterare